

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. An & quo sensu Materia & Forma Sacramentorum sit determinata
à Christo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA II.

An, & quo sensu Materia & Forma Sacramentorum sit determinata à Christo.

520. Catholica doctrina est, Materiam & Formam Sacramentorum aliquo modo à Christo ita esse determinatas, ut nec licite nec valide possit ab Ecclesia in aliam mutari. Constat autem hæc veritas ex constanti traditione Ecclesie, & satis exprimitur in Tridentino sess. 21. c. 1. dicente, hanc potestatem perpetuam in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire judicaret. ubi per verba: *Salva eorum substantia*, innuit, substantia esse à se immutabilia. In hac veritate propugnanda triplex est removenda Obiectio, & prius

521. Advertendum est primò, quòd Christus Dominus in instituendis Materiis Sacramentorum, designaverit certa quædam prædicata rerum, v. g. prædicatum aquæ naturalis in Baptismo, Panis & Vini in Eucharistia, &c. secundum quæ prædicata aliquid tamdiu voluit esse Materiam aptam, quamdiu illud prædicatum perseveraret, eo verò destructo noluit amplius esse Materiam aptam. Porro destruere huiusmodi prædicatum, non est mutare materiam Sacramenti, in eo sensu, quo hic negamus posse materiam mutari: est enim tantum mutare materialiter & remotione, non formaliter. Vt ergo Ecclesia haberet potestatem mutandi materiam formaliter, deberet efficere posse, ut aliquid habens prædicatum à Christo designatum, non amplius esset idonea materia talis Sacramenti, v. g. ut aqua elementaris non esset amplius materia baptismi, vel econtra, ut aliquid non habens tale prædicatum, esset materia apta, v. g. ut aqua esset Materia Eucharistiae, & hoc negamus posse ab Ecclesia fieri.

522. Advertendum 2. Christum pro quibusdam Sacramentis assumpsisse & designasse prædicatum purè physicum, ut pro baptismo aquam Elementarem fluidam: in Eucharistia panem triticum, & vinum de vite, &c. pro alijs verò prædicatum aliquod morale, ut pro Sacramento Confirmationis voluit materiam esse Chrisma benedictum ab Episcopo consecratum; pro Sacramento Penitentiae voluit esse materiam circa quam peccata, non quæcunque, sed hominis subditi, in quem à Pontifice esset collata Jurisdictio huic vel illi Sacerdoti: in extrema Unctione voluit materiam esse oleum benedictum: in Sacramento Ordinis assumpsit ritum externum in genere, qui esset idoneus ad significandam collationem alicujus potestatis: in Matrimonio denique, corpora non impedita ad talem contractum ineundum, ex disposi-

tione legis naturalis vel positivæ &c. Nunc ergo,

523. Objici solet 1. Ecclesia videtur mutare Materiam Sacramenti Penitentiae. Materia enim prout à Christo instituta est, sunt peccata hominis baptizati: atqui Ecclesia reservat aliqua peccata, quod nihil aliud est, quàm mutare materiam; non enim aufert Ecclesia prædicatum Peccati, sed relicto hoc prædicato, subtrahit quorundam Sacerdotum potestati certas species peccatorum, ut non possint ab illis absolvere. 2. Ecclesiam in hoc puncto tantum materialiter & remotione mutare materiam Sacramenti. aufert enim prius prædicatum illud, quod à Christo est assumptum, sicut si quis vinum prius converteret in aquam vel acetum, ut defineret esse materia Eucharistiae. Ratio est, quia prædicatum à Christo attentum in peccato, non fuit prædicatum Peccati ut sic, alioquin etiam hominis non baptizati peccata essent materia, sed erat prædicatum Peccati hominis subditi respectivè ad talem vel talem Sacerdotem. Jam verò dedit Christus Ecclesiae potestatem ligandi, hoc est, faciendi, ut hic vel ille Sacerdos non habeat Jurisdictionem in illos, qui talem speciem peccati commiserunt, quia non expediebat Ecclesiae, ut omnium Sacerdotum Jurisdictio esset æqualis, hoc est æquè latè patens & universalis, sed potius ut esset quædam subordinatio, sicut videmus esse etiam in Jurisdictione civili: sunt enim quædam delicta, quæ non possunt inferiores magistratus judicare & punire, sed sunt reservata Principi. Cum ergo actus hujus Sacramenti sit actus Jurisdictionis, & non purè actus ordinis, consequenter materia illius prout est à Christo taxata, semper est accipienda respectivè ad Jurisdictionem quam præsupponit: hoc autem prædicatum; contineri sub Jurisdictione hujus & non illius Ministri, est prædicatum separabile à peccato ut sic, & illud aufert Ecclesia per reservationem talis speciei; & per consequens non nisi remotione mutat materiam, sicut mutaret materiam Eucharistiae ille, qui vino admisceret tantum aquæ, ut amitteret denominationem vini usualis, quod est prædicatum à Christo taxatum pro Sacramento Eucharistiae.

524. Hanc doctrinam verissimam malè applicans quidam Archiepiscopus, abusus est potestatis suæ, existimans, se posse hoc modo reddere irrita Matrimonia contracta sine prævijs Denuntiationibus: quem casum sibi propositum resolvit Card. de Lugo lib. 1. Resolut. Moral. dub. 45. existimabat, inquam, ille præsul, se hac ratione denique post alià tentata media, posse in sua Diacesi tollere abusum, quo multi per fraudem procurabant præsentiam parochi & aliorum testium, & in eorum præsentia sine prævijs denuntiationibus contrahebant. Statuit ergo ille Præsul, & declaravit, se pro omni tali casu suspendere potestatem Parochorum, perinde ac si non essent Parochi. Verùm hanc potestatem suspendendi negat Card. de Lugo competere Episcopis; hoc enim aliud

Aaaa 2

non

non esset, quàm inducere in sua Diocesi impedimentum dirimens, ultra impedimenta jure communi introducta, quam potestatem, utpote versantem in re gravissima, nunquam concessit Ecclesia Romana inferioribus Episcopis. Quæ resolutio est conformis decisioni Congregationis Cardinalium Interpretum Tridentini, quæ videtur potest apud Sanchez lib. 3. de Matr. disp. 21. n. 12.

525. Objici potest 2. Materia Matrimonij prout à Christo assignata, alia non erat, quàm illa ipsa quæ prius erat & semper est Materia ipsius Contractus Matrimonialis, nempe Corpora Habilia ad copulam. Atqui Concilium Tridentinum videtur hanc materiam mutasse, quando annullavit Matrimonia clandestina, quæ prius valebant, & quando ipsum vel Ecclesia per alios præcedentes Canones introduxit alia impedimenta dirimentia: sicut enim diceretur mutare Materiam Baptismi, si ultra aquam naturalem requireret ad valorem Baptismi Oleum Aquæ admiscendum, & certas Benedictiones, cum Christus solam Aquam Naturalem voluerit sufficere, ita censetur mutasse Materiam Matrimonij, si ultra corpora secundum se apta ad copulam, ex jure divino & naturali, requirit præsentiam parochi & testium.

Respondetur eodem modo sicut ad priorem casum. Materia à Christo instituta pro Sacramento Matrimonij est eadem quæ est Materia hujus Contractus. Materia autem hujus contractus non sunt quæcunque corpora physicè considerata, & physicè idonea ad copulam, sed Corpora Personarum quarum consensus à legitimo Magistratu non sit reprobatus. Sicut enim irritantur contractus Pupillorum, Minorennum, Conjugum, Prodigorum &c. celebrati sine requisitis à Lege Solennitatibus, ita & Contractus Matrimonij poterat irritari, nisi intervenirent solennitates requisitæ à legitimo Magistratu, hic autem Magistratus est Ecclesiasticus apud Christianos, quia Contractus Matrimonij est elevatus ad rationem Sacramenti. Itaque Ecclesia irritando consensum contrahentium sine parochi & testibus, aufert prædicatum *Consensus legitimi*, seu legi conformis, sicut etiam aufert habilitatem à personis sanguine aut affinitate in certo gradu conjunctis.

526. Objici potest 3. ex Sacramento Ordinis. Constat enim ex historijs, quod olim fuerit collatus ordo Præbyteratus & Diaconatus per impositionem manuum tanquam per materiam, & hodièque Græci hac solâ materiâ utuntur, ac temerarium esset dicere (teste Dicastillo) Græcos non consecrare validè, nec esse ordinatorum: atqui hodiè in Ecclesia Latina Materia Præbyteratus est Calix & Patena cum Vino & Pane, & Materia Diaconatus est Liber Evangelij, ut ex Florentino supra recitavimus: ergo Ecclesia assumpsit aliquid in Materiam Sacramenti, quod non erat à Christo institutum.

527. In hoc puncto P. Adamus Tannerus post alios quosdam disp. 7. q. 2. dub. 3. n. 59. & 60.

sequentia docet. Primò, Traditionem Evangelij esse à Christo determinatè institutam pro materia saltem partiali Diaconatus, adeo ut ea omnia possit vniquam esse valida ordinatio. Docet 2. Materiam Præbyteratus à Christo institutam partialem esse traditionem Calicis & Patenæ. Docet 3. n. 102. Se existimare, Græcos enim tempore Florentini hac Materiâ vfos esse, & non solâ manuum impositione, quia nullo autem hunc Græcorum morem refert. Vnde infra n. 104. si Græci aliqui aliter faciunt, se existimare, eos in Ecclesia Latina non esse tolerandos, nec sic ordinatorum pro Sacerdotibus habendos esse. Verùm,

528. Contra primum Tanneri alterum Argumentum efficax, desumptum ex primario Ecclesia, in qua fuerunt ordinati Diaconi, ut à Stephanus, antequam vllus Evangelicorum liber conscriptus esset, & ab Ecclesia receptus. Contra secundum & tertium assertum, stat præcisè constans Græcorum, non solum in Græcia, sed etiam in ipsa Vrbe Roma, sciente & consentiente Summo Pontifice. Creant enim Romæ Episcopi Græci per solam manuum impositionem Præbyteros, idque Card. de Lugo n. 87. testatur, se præsentem spectasse. Imò Clemens VIII. anno 1593. 31. Augusti, instructionem edidit, quæ est in ordine decima quarta, ubi §. 7. sic habet: [Insuper Sanctissimus Dominus noster cœlestis, Romæ habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Græcos ritu Græco ordinet,] legi Ecclesia Latina habet tales pro veris præbyteris.

529. Alij aliter ad objectionem respondent, & dicunt, solam manuum impositionem etiamnum apud Latinos quoad substantiam reneri, tanquam materiam essentialem hujus ordinationis, cetera verò tantum requiri ex præcepto, non ad validam, sed tantum ad licitam ordinationem. Ita Arcadius lib. 6. Concordiæ c. 7. pro qua sententia refertur à P. Dicastillo S. Bonaventura & Petrus Sorus, eandem tenet Petrus Mercatius, atque eam probabilem judicat P. Esparza, quæ sententia si vera est, cessat tota difficultas. Sed quia contraria longè vetior est, ideo aliter respondendum est: &

530. Dicendum cum Nicolao Sertio, Iugo, Dicastillo, Pallavic. Esparza, & alijs, nec impositionem manuum determinatè, nec traditionem Patenæ & Calicis determinatè finiri à Christo designatam pro materia; sed in generitum externum significativum collationis ab eujus potestatis, constitutum ab Ecclesia. Hæc generale prædicatum solum designavit Christus. Cum ergo possint esse varij ritus ita significativi, potest Ecclesia, quemcumque voluerit, determinare, quia jam habet totum prædicatum à Christo requisitum. Talis ritus est tam impositio manuum, quàm traditio Calicis & Patenæ.

Et quidem Apostoli à principio elegimus solam manuum impositionem, ut tradit Innocentius IV. in cap. Præbyter, de Sacram. non in-

randis, & in ipso capitulo quod est Gregorij IX. satis clarè significatur his verbis, parenthefi inclutis, (*ritu ab Apostolis introducto*) vox enim: *introducto*, non potest nisi violenter (ut facit Tannerus) intelligi, quòd Apostoli primi observaverint ritum à Christo institutum: nam hac ratione possent Apostoli etiam dici caeremoniam Baptismi introduxisse, quia vsurpârunt & observârunt primi; qui modus loquendi non esset tolerandus.

CONTROVERSIA III.

Quanta Materie Variatio esse debeat, ut reddat Sacramentum invalidum.

531. Certum est, aliquam variationem materię posse esse tantam, ut in ea non possit amplius confici Sacramentum, v. g. si vinum fieret acetum. Hanc mutationem vocant Theologi *Substantialē*. Non tamen omnis variatio est talis, ut tollat idoneitatem materię ad conficiendum inde Sacramentum, v. g. si panis sit fermentatus, si vinum nonnihil acceat: hæc vocatur mutatio merè accidentalis.

532. Quando jam quæritur Regula cognoscendi, quam mutatio tollat vel non tollat idoneitatem materię, non rectè respondetur, illam tollere, quæ est mutatio substantialis, illam verò non tollere, quæ est tantum accidentalis. Imprimis enim hoc est alijs terminis brevioribus respondere id quod quæritur. Theologi enim brevitaris gratiã vruntur illis terminis. Deinde illa Regula præbet ansam deceptioni. posset enim aliquis ex ea velle inferre, quòd quando mutatio non fit in substantia, non sit mutatio substantialis Theologicè, quia non est mutatio substantialis physice: econtra quando mutatio fieret in substantia, inferret alius, esse mutationem substantialem Theologicè, cum tamen utrumque fallat. Nam aquam esse fluidam, vel congelatam, est mutatio merè accidentalis, physice loquendo; & tamen Theologicè loquendo est mutatio Substantialis, quia aqua congelata non est idonea Materia Baptismi. Item massa panis cocti non nisi accidentaliter, physice loquendo, videtur differre à massa non cocta, & tamen hæc est variatio Theologicè Substantialis, quia massa non cocta non est materia idonea Eucharistiæ. Item nimia arctitudo vel frigiditas corporis, reddens impossibile copulam, est mutatio tantum accidentalis physice loquendo, & tamen reddit Materiam Matrimonij invalidam, & est Theologicè Substantialis mutatio: Denique, Chrisma esse vel non esse Benedictum, est tantum diversitas accidentalis, physice, Theologicè verò Substantialis. Econtra panis fermentatus differt physice substantialiter à non fermentato, & tamen Theologicè tantum est diversitas accidentalis.

533. Dicendum, & pro Regula statuendum est, tunc variationem materię Sacramentalis esse

Theologicè Substantialē, quando vi talis variationis non amplius continetur sub significato proprio, secundum communem intelligentiam accepto illarum vocum, quibus Scriptura & Patres atque Concilia vsa sunt, quando nobis Materiam expresseerunt.

Ratio ex dictis traditur. Tunc enim aliquid definit esse Materia Idonea, quando definit habere illud prædicatum, quod Christus in præscribenda materia attendit, & cui illam alligavit: atqui quando variatio talis est, ut non amplius significari possit illis vocibus, quibus Christus, Apostoli, Evangelistæ, Patres & Concilia, per continuam traditionem vsi sunt ad significandam materiam Sacramentorum, hoc ipso non habet amplius illud prædicatum, quia illud prædicatum debet principaliter per talem vocem exprimi, & quamdiu illud manet, adhuc continebitur sub significato talis vocis. Ergo &c.

Exemplificatur Regula. Pro Materia Baptismi designata est aqua elementaris. Si quis aquæ tantum vini misceret, ut inciperet esse vinum vsuale, desineret esse materia idonea Baptismi. Econtra si vino tantum aquæ affunderet, ut desineret esse Vinum vsuale, desineret esse materia Calicis. Simili modo discurrendum est de pane triticeo, de Chrismate, Oleo &c.

534. Obijcies. Glacies adhuc vocatur aqua, & tamen non est idonea materia Baptismi: ergo potest aliquid retinere prædicatum constitutum à Christo, & tamen amittere rationem materię Sacramentalis. R. Prædicatum, quod Christus assignavit, non est prædicatum aquæ, ut sic, sed aquæ aptæ ad lavandum, debet enim materia remota esse conjungibilis cum proxima, hæc autem est ablutio. Econtra vinum congelatum adhuc est confecerabile, quia Sacramentum Eucharistiæ non consistit in vsu, seu potatione, & forma Calicis etiam circa Species congelatas verificatur.

535. Non ignoro, ultra Regulam nostram tradi à P. Elparza aliam, & est hæc. Solâ illâ, & qualibet Additione, Detractione, vel Alteratione materia redditur inidonea, quâ ex rebus Analogia cum effectu Sacramenti, & Symbolica ejusdem Representatio aufertur. Hæc tamen Regula pluribus instantijs obnoxia est, & ad praxin parum servire potest. Nam si quis aliquem ablueret aquâ rosaceâ, vel artefactâ, utique haberet eandem analogiam cum ablutione animæ, quam habet ablutio facta aquâ elementari: & tamen aqua rosacea non censetur materia idonea Baptismi. Item si Chrisma benedictum à simplici Sacerdote adhiberetur ad Confirmationis Sacramentum, non minus Symbolizaret effectum illius Sacramenti, quam Chrisma benedictum ab Episcopo, nec tamen est materia idonea. Præterquam quòd pauci Theologi ad Symbolizationem attendant, cujus propè nullam mentionem faciunt, quasi essentialiter requiratur, & regula, quam in præsentî quærimus, debeat etiam parochis